

- N.M. Cherpurna (zastupnyky holovy) ta in. – K.; Cherkasy : Vydavnytstvo «Cherkaskyi TsNTEI», 2007. – Vyp.IV. – S. 16-23. – Rezhym dostupu: <http://www.ipto.kiev.ua/files/pxo/pxo4.pdf>
5. Krylova N. B. Formirovanie kul'tury budushchego specialista [Tekst] : metod. posobie / N. B. Krylova. — M.: Vyssh.shk., 1990. — 142 s.
6. Goncharenko N. V. Genij v iskusstve i v nauke [Tekst] / N.V. Goncharenko. — M. : Progress, 1991. — 179 s. [205; 55].
7. Rudnytska O. P. Osnovy vykladannia mystetskykh dystsyplin: navch. posib. / O. P.Rudnytska. — Kyiv : Ekspres, 1998.— 183 s.
8. Asaf'ev B.V. Izbrannye stat'i o muzykal'nom prosveshchenii i obrazovanii / B.V.Asaf'ev; red. i vstup. st. E.M.Orlovoj. — 2-e izd. — L.: Muzyka, 1973. — 144s.
9. Vil'son Glenn. Psihologiya artisticheskoy deyatelnosti : Talanty i poklonniki [Tekst] / Glenn Vil'son; per. s angl. — M. : Kogito-Centr, 2001. — 384 s.
10. Gippius S. V. Trening razvitiya kreativnosti. Gimnastika chuvstv [Tekst] / S. V. Gippius. — SPb. : Rech', 2001. — 346 s.

Отримано редакцією 23.02.2018 р.

УДК 378.091.2 – 057.875:63

Микола Григорович Росновський,
кандидат сільськогосподарських наук, доцент
кафедри професійної освіти та технологій
сільськогосподарського виробництва
Глухівського національного педагогічного
університету імені Олександра Довженка,
e-mail: nicolairos52@gmail.com

ДЕМОНСТРАЦІЙНІ ПОЛІГОНИ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА В ІННОВАЦІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

У статті розглядаються теоретичні та практичні аспекти використання демонстраційних полігонів у процесі підготовки майбутніх викладачів практичного навчання спеціальності Професійна освіта. «Технологія виробництва та переробка продуктів сільського господарства». Підкреслюється, що використання в навчальному процесі демонстраційних полігонів є важливою складовою інноваційної підготовки вказаних фахівців та дає змогу вдало поєднувати практичні та словесні методи навчання.

Ключові слова: підготовка майбутніх викладачів практичного навчання, демонстраційні полігони, інноваційні технології навчання.

Постановка проблеми в загальному вигляді. У сучасних умовах інноваційного розвитку освіти необхідний якісно новий рівень підготовки майбутнього педагога професійного навчання. Це висуває на перший план значущість розвитку у фахівців не тільки конкретних знань, умінь та навичок за фахом, але і розвиток творчого мислення і інноваційності. Актуальність інноваційної підготовки майбутнього педагога обумовлена необхідністю науково обґрунтованого підходу до розв'язання суперечності між сучасними вимогами до рівня розвитку професійної компетентності педагогів і їхньою нездатністю забезпечити необхідну якість наданих освітніх послуг відповідно до інноваційного потенціалу освіти, економіки і суспільства. Розв'язання цієї суперечності дає змогу розглядати проблему інноваційної підготовки майбутнього педагога професійного навчання як з погляду теорії, так і практики професійної освіти.

Останнім часом відбуваються суттєві зміни державної освітньої політики в Україні. Розпочато становлення нових парадигм освіти, орієнтованих на входження нашої країни у світовий освітній простір, поглиблюються тенденції диференціації освіти. У сучасному вимогливому та швидкозмінному соціально-економічному середовищі рівень вищої освіти значною мірою залежатиме від результативності запровадження інноваційних педагогічних технологій навчання, що ґрунтуються на нових методологічних засадах, сучасних дидактичних принципах та психолого-педагогічних теоріях. Тому цілком виправданим є прийняття відповідних нормативних актів на рівні держави: Законів України «Про інноваційну діяльність» та «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», Постанови Верховної Ради України «Про Концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку України», положення Міністерства освіти і науки України «Про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності».

Створення нових педагогічних технологій неможливе без відмови від багатьох стереотипів традиційної освіти, але водночас необхідно зберегти все краще, що було напрацьовано багаторічною педагогічною практикою. Тому в умовах сьогодення актуальними стають проблеми розроблення та впровадження інноваційних педагогічних технологій як одного з найважливіших напрямів підготовки майбутніх викладачів практичного навчання.

Упровадження інновацій, особливо в професійній освіті, неможливе без педагога-дослідника, який володіє системним мисленням, розвинутою здатністю до творчості, сформованою й усвідомленою готовністю до нововведень у освітній процес. Педагогів-новаторів такого типу називають педагогами інноваційного спрямування. Їм властиві чітка мотивація до інноваційної діяльності та викристалізована інноваційна позиція, здатність не лише залучатися до інноваційних процесів, але й бути їх ініціатором. Особливо значущим є формування компетентності педагога, особистісно-професійних якостей, здатності жити і працювати в інноваційному режимі (прийняти і зрозуміти нове, оволодіти інноваційною ситуацією). У свою чергу, сутність сучасних інноваційних педагогічних технологій полягає в тому, що вони повинні формувати загальні й професійні компетентності студентів, спиратися не тільки на процеси сприйняття, пам'яті, уваги, але ґрунтуватися на творчому, продуктивному мисленні, поведінці та спілкуванні особистості

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема інновацій в освіті стала предметом наукових пошуків педагогів з усього світу (К. Ангеловські, В. Андреев, Х. Барнет, Дж. Бассет, М. Богуславський, В. Взятишев, Д. Гамільтон, Н. Грос, Р. Едем, М. Ельмандра, У. Кінгстон, Н. Лагервей, М. Майлз, Е. Роджерс, А. Хаберман, Р. Хайвлок, Д. Чен та ін.).

Детальний аналіз цих та інших публікацій свідчить про те, що проблема інновацій в освіті переважно розглядається з погляду застосування вказаних технологій у загальноосвітніх школах при вивченні окремих навчальних дисциплін (іноземної мови, математики, хімії, фізики та ін.). Має місце значна кількість публікацій щодо використання різних імітаційних (демонстраційних) полігонів у процесі практичної підготовки фахівців для силових структур – майбутніх льотчиків, танкістів, працівників органів внутрішніх справ, служби безпеки тощо. Використання цих полігонів розглядається насамперед з позиції економії коштів під час підготовки фахівців певного профілю.

Значна кількість дослідників указує на ту обставину, що нині важливою особливістю сучасної системи освіти є співіснування двох стратегій організації навчання – традиційної та інноваційної. Підкреслюється, що натеper тільки 12 % педагогів застосовують у своїй діяльності інноваційні технології, а 88 % – традиційні методи навчання [1].

Проведений аналіз літературних першоджерел з проблеми підготовки майбутніх педагогів професійного навчання для закладів освіти аграрного профілю (професійно-технічних училищ, ліцеїв, коледжів, технікумів) свідчить про те, одним з важливих елементів їхньої інноваційної підготовки можуть бути демонстраційні полігони (експерименти). При цьому варто відзначити, що є лише незначна кількість публікацій з питання використання демонстраційних полігонів у навчальному процесі під час підготовки майбутніх викладачів практичного навчання. Зокрема, відомий науковець з питань теорії та методики професійного навчання О. Коваленко вважає, що демонстраційний експеримент є одним із важливих методів наукового дослідження та вивчення різних явищ і законів. Поряд з теорією він забезпечує науковість навчального курсу і є основним засобом наочності в навчанні. Демонстраційний експеримент підвищує інтерес тих, хто навчається, до вивчення предмета й активізує їхнє мислення [2].

Професор Б. Доспехов теж уважав, що в галузі сільського господарства важлива роль у пропаганді досягнень науки і передового досвіду належить демонстраційним або показовим польовим дослідкам. На його думку, головне завдання цих дослідів – дати повне уявлення про переваги і особливості нових агроприймів, технології вирощування, перспективних сортів або культур. Для демонстраційних експериментів відбирають ті прийоми і способи, агротехнічна оцінка яких виявлена в польових дослідках, добре відпрацьована вся технологія, і, загалом, немає ніяких підстав сумніватися в їх ефективності [3].

Про те, що серед наукових методів навчання майбутніх викладачів практичного навчання важливу роль відіграють демонстраційні полігони, вказують у своїй публікації М. Гареза та М. Логінов. На їхню думку, ефективність вивчення тієї чи іншої теми буде більш ефективною, коли студенти для закріплення отриманих у навчальних аудиторіях теоретичних знань будуть регулярно здійснювати екскурсії на дослідні ділянки демонстраційного полігону. Цей полігон треба використовувати для демонстрації студентам сучасних наукових досягнень вітчизняної та зарубіжної сільськогосподарської науки в галузі рослинництва, зокрема нових сортів сільськогосподарських культур, способів підготовки

грунту, посіву, догляду за посівами, боротьби зі шкідниками, бур'янами, хворобами, нових технологій проведення збиральних робіт тощо [4].

Формулювання мети статті. Відповідно до вищевикладеного, метою нашого дослідження було обґрунтування доцільності застосування демонстраційних полігонів у процесі як теоретичної, так і практичної підготовки майбутніх викладачів практичного навчання як одного з дієвих факторів підвищення їхньої професійної компетентності, яка буде відображати інноваційність їхньої фахової підготовки.

У ракурсі вищезазначеного у своїй публікації автор намагався привернути увагу всіх учасників освітнього процесу (викладачів та студентів) до використання у процесі підготовки фахівців певної кваліфікації демонстраційних полігонів (експериментів) як ефективної технології інноваційного та проблемного навчання, зокрема таких важливих їх складових як проблемно-пошуковий та експериментальний методи наукового дослідження.

Виклад основного матеріалу. Вважаємо, що під час вивчення навчальних дисциплін циклу спеціальної підготовки майбутніми викладачами практичного навчання спеціальності 015.18 Професійна освіта. «Технологія виробництва та переробки продуктів сільського господарства» одним з важливих елементів інноваційної технології навчання можуть бути демонстраційні полігони (експерименти). Вони можуть забезпечити повне і всебічне розуміння різних явищ і процесів у різних галузях знань. Зокрема, в контексті питання, що розглядається, демонстраційні експерименти (полігони) можуть бути важливою складовою практичної підготовки майбутніх викладачів практичного навчання.

На думку Є. Маринченка та Г. Ігнатенко, оцінювати інноваційні педагогічні технології при підготовці майбутніх викладачів професійної освіти доцільно за трьома основними критеріями: актуальність, корисність, реалістичність [5].

Повністю погоджуючись із цим висновком, звернемося до їх короткого аналізу з урахуванням особливостей фахової підготовки майбутнього викладача професійного навчання вищевказаної спеціальності.

Актуальність використання демонстраційних полігонів при підготовці вказаних фахівців не викликає сумніву та визначається насамперед тим, що їхня професійна підготовка пов'язана безпосередньо з галуззю аграрного виробництва, що вимагає конкретної творчої праці на землі, яка є в цій сфері є найбільш важливим фактором виробництва (предметом та засобом праці).

Корисність демонстраційних полігонів полягає насамперед у тому, що майбутні викладачі професійного навчання можуть у натуральному вигляді побачити нові сучасні досягнення агрономічної, зоотехнічної та інженерно-технічної науки. Це набагато ефективніше, аніж черпати інформацію про ці досягнення з різних періодичних друкованих видань або Інтернету.

Реалістичність демонстраційних полігонів як дієвого методу наочного та практичного навчання, на нашу думку, в тому, що вони показують реальний стан речей у певній галузі економіки, у нашому випадку – в АПК.

Нами було спробовано розробити також педагогічні умови, які забезпечували б інноваційну підготовку майбутніх педагогів професійного навчання відповідно до принципів побудови інноваційної діяльності. Важливість підготовки майбутнього педагога-новатора підтверджується дослідженням, проведеним з метою виявлення ставлення студентів до проблем інноваційного саморозвитку та напряму майбутньої професії.

Студентам, які навчаються за спеціальністю Професійна освіта. «Технологія виробництва та переробка продуктів сільського господарства», було запропоновано відповісти на такі запитання: 1. Які інновації ви знаєте в професійній освіті? 2. Чи є інноваційною професія інженера-педагога? 3. Хто такий інноваційний педагог? 4. Які якості особистості сприяють інновації? 5. Які якості, необхідні для інноваційної педагогічної діяльності, вам необхідно розвивати? В анкетуванні брали участь 88 студентів очної та заочної форм навчання.

Аналіз отриманих даних показав, що понад 70 % студентів першого та другого курсів націлені на формальне запам'ятовування фактів і подій. Низький рівень розвитку якостей, необхідних для здійснення інноваційної діяльності, виявляється в таких характеристиках: невизначеність стосовно змісту власної педагогічної діяльності, небажання проявляти оригінальні ідеї та здійснювати їх пошук, обмеження стандартними рішеннями та ін. Отримані результати також показали, що переважне значення для студентів першого/другого курсів має тенденція до організаційно-виконавчої діяльності за встановленими правилами, положеннями та інструкціями. Пошук причин ситуації, що склалася, спричиняє висновок, що розв'язання стратегічної мети інноваційної підготовки майбутнього педагога

професійного навчання багато в чому визначається комплексом світоглядних, змістово-методичних, технологічних і діагностичних факторів, які детермінують інноваційне навчання, розвиток і виховання. Світоглядні фактори передбачають: створення єдиного інноваційного простору, який забезпечує взаєморозуміння в професійних стосунках як з колегами, так і тими, хто навчається; усвідомлення інноваційної професійної діяльності як утворювальної, розвивальної і виховувальної; посилення відповідальності й мотиваційної спрямованості на якісний результат; заслужене визнання особистісного/групового успіху та ін. Викладач повинен передбачити постановку запитань до студентів з конкретної навчальної дисципліни типу: У чому полягає оригінальність і перспективність запропонованої інновації (ідеї)?; продумайте алгоритм вашої нової ідеї. Як ця проблема вирішується нині, які організації цим займаються та яких успіхів вони досягли? Опишіть переваги висунутої вами ідеї.

Запропоновані на прикладі використання у навчальну процесі демонстраційних полігонів методико-педагогічні умови підготовки майбутніх викладачів практичного навчання проходять апробацію в освітньому процесі факультету технологічної та професійної освіти ГНПУ імені Олександра Довженка і ґрунтуються насамперед на принципах побудови інноваційної діяльності, серед яких ми виділяємо: **принцип ціннісної орієнтації** (формування професійної орієнтації на творчість та нововведення на основі набутих під час проведення теоретичних та практичних знань); **принцип гнучкості** (оперативне реагування на потреби галузі сільськогосподарського виробництва, на потреби, виклики, зміни у професійному середовищі, урахування потреб роботодавців, що підвищує конкурентоздатність майбутніх випускників); **принцип нормованості**, який передбачає, що організація професійного навчання майбутнього педагога повинна відрізнитися інноваційністю при збереженні об'єктивних нормативів у царині педагогічної діяльності. Тому будь-яка новаторська ідея (пропозиція) обґрунтовується з погляду конкретних педагогічних закономірностей, норм і правил освітнього процесу – **принципу усвідомленої перспективи** (розуміння найближчих та віддалених перспектив розвитку), траєкторії індивідуального професіонального просування, **принципу інтенсифікації навчання** (управління самостійною роботою студентів з метою підвищення активності та формування потреби в неперервному навчанні протягом усього життя).

Результати анкетування випускних груп свідчать про значну зміну їх позиції на педагогічну діяльність як на інноваційну. При цьому ми намагалися виділити такі якості, як лідерство, творчість, цілеспрямованість, відповідальність, зорієнтовані на перетворювальну і творчу діяльність у майбутній професійній роботі. Крім того, майбутні спеціалісти точно визначили для себе, до якої саме інноваційної діяльності вони найбільш схильні: виконавчої, організаційної, технологічної, дослідницької та ін. Так, 17 % випускників вважає, що відкриті до змін і готові до творчого розроблення і ведення інноваційних проектів; 23 % відзначили, що з великим бажанням готові займатися розробленням нового проекту, проявляючи самостійність і відповідальність, а за необхідності відбирати найбільш ефективні способи його реалізації, а 35 % вбачають своє призначення в науково-дослідницькій діяльності та переконані в необхідності забезпечувати просування педагогічних інновацій. Понад 77 % випускників зауважили, що вирішення інноваційного завдання сприяє розвитку умінь свідомо знаходити різноманітні (необхідні) ресурси і самостійно їх вивчати. Ця здатність розглядається як необхідна для майбутнього педагога, так і пов'язана з розвитком системного мислення, професійного кругозору, а також індивідуальним процесом управління своїми знаннями та ступенем їх засвоєння (самостійною пізнавальною діяльністю). Тобто інноваційний професіонально-педагогічний розвиток розуміється тими, що навчаються, як пріоритетний напрям професійної підготовки, в якому проявляється якість професійного і освітнього результату, що актуалізує необхідність постійних змін у змісті та у формах організації навчального процесу.

Серед основних результатів, які демонструють ефективність підвищення якості професійно-освітнього результату, ми відзначаємо насамперед прояв у тих, хто навчається, педагогічної творчості, стимулювання освітніх ініціатив і перетворення окремих новацій на механізм розвитку, а також розвиток якостей інноваційної особистості та професійної компетентності.

Контент-аналіз науково-теоретичних аспектів та провідних тенденцій у розвитку інновацій у системі професійної освіти на прикладі використання в навчальному процесі демонстраційних полігонів дає змогу виділити важливі принципові положення нашого дослідження. Насамперед організація інноваційної діяльності вимагає від викладача вищого навчального закладу відповідних якостей і характеристик, спрямованих на доведення наукової ідеї до стадії практичного використання та реалізації. Тому майбутній педагог-новатор повинен сприймати інновацію як особистісну цінність мати потребу в змінах і готовність до сприйняття супротиву, здатність знаходити ідеї, системно їх відбирати під конкретну ціль і організувати оптимальну реалізацію, уміння побачити ситуацію по-

новому, розвиток творчого мислення тощо. Важливими якостями є здатність визначати допустимий ступінь ризику, уміння передбачити розвиток подій, явищ, представити можливий результат дії.

Необхідність інноваційної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання відображає сучасні вимоги до їх навчання, розвиток і виховання тих, хто навчається, як до утворювальної та творчої діяльності. У цьому зв'язку особливе значення для інноваційного розвитку педагога має професійний склад мислення, цілісне бачення постійно мінливої ситуації, здатність до усвідомленого морального вибору та творчих рішень. Освоєння професії педагога – це підвищення професійно-педагогічної культури, розвиток відповідальності, етичності, моралі, самоконтролю, самоуправління, а також гнучкості, критичності й рухливості мислення, професійної мобільності, здатності до рефлексії, аналізу, проектування та ін.

Багаторічний досвід підготовки майбутніх викладачів практичного навчання на факультеті технологічної та професійної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка свідчить, що у процесі вивчення навчальних дисциплін циклу спеціальної підготовки спеціальності Професійна освіта. «Технологія виробництва та переробка продуктів сільського господарства» теж одним з важливих елементів інноваційної технології навчання можуть бути демонстраційні полігони (експерименти). Вони можуть забезпечити повне і всебічне розуміння різних явищ і процесів у різних галузях знань – як в аграрній галузі, так і в інших секторах економіки.

Відомо, що в останні роки в агропромисловому комплексі України для популяризації новітніх досягнень у сільському господарстві практикується закладання в різних природно-економічних зонах країни вказаних демонстраційних експериментів чи полігонів. На них за сучасними технологіями у всіх регіонах проводиться вивчення різних сортів польових культур, випробовуються різні марки тракторів та сільськогосподарських машин, вивчаються перспективні прийоми обробки ґрунту, нові добрива, хімічні засоби захисту рослин і т.п. На вказаних ділянках сконцентровані на невеликій за розміром площі всі новітні технології, що створюються у світі в галузі сільськогосподарського виробництва. Оскільки це можна побачити на власні очі, тому цю можливість необхідно сповна використовувати в навчальних закладах при підготовці майбутніх фахівців професійної освіти.

Вважаємо, що потрібно дотримуватися декількох методичних умов, виконання яких повинне забезпечити успішне використання демонстраційних експериментів як дієвого наочного засобу навчання, зокрема: 1) чітке виділення найбільш суттєвого в ході демонстраційного дослідження (експерименту), тому що він часто містить другорядні елементи; 2) детальні пояснення викладачем вступних, основних і завершальних демонстраційних явищ і процесів; 3) залучення самих студентів до отримання бажаної інформації в демонстраційному експерименті, постановка перед ними проблемних завдань наочного характеру.

Зупинимося більш детально на основних вимогах закладання польового експерименту, які, на нашу думку, можуть бути важливою складовою в інноваційній підготовці майбутніх фахівців.

По-перше, земельна ділянка для демонстраційного експерименту повинна відповідати тим ґрунтово-кліматичним умовам, в зоні яких розташований навчальний заклад. Це, насамперед, типові для певної зони умови рельєфу, клімату та ґрунтів. Бажано також, щоб земельна ділянка, по можливості, була у межах пішохідної доступності до навчального закладу (не більше 2–3 км). Демонстраційний експеримент повинен забезпечувати також добру видимість, наочність та переконливість дослідження.

По-друге, важливою вимогою при закладанні польового дослідження (експерименту) повинна бути однорідність ґрунтового покриття, що згодом буде забезпечувати точність його результатів. Для цього потрібно заздалегідь вивчити історію цієї ділянки, родючість ґрунту, забур'яненість і т. п.

По-третє, демонстраційні дослідження бажано закладати короткочасними, щоб уже у перший рік їх проведення отримати повну і всебічну інформацію. Це можуть бути, наприклад, дослідження з вивчення врожайності різних сортів сільськогосподарських культур, строків посіву та збирання, доз та строків внесення мінеральних добрив тощо.

По-четверте, демонстраційний полігон повинен забезпечити достатню наукову вірогідність і правильну інтерпретацію результатів проведеного експерименту. Для цього потрібно усунути всі побічні явища, щоб студенти могли побачити саме те, що їм хоче показати викладач.

У демонстраційних дослідженнях не потрібна велика кількість досліджуваних факторів (варіантів). На нашу думку, їх не повинно бути більше десяти. Зокрема, занадто велика кількість ділянок може призвести до збільшення витрат на здійснення посіву та догляду за ним.

Загалом, проведення демонстраційного експерименту (полігону) можна вважати важливим елементом інноваційної технології підготовки майбутніх фахівців. Одночасно вони дають змогу

найбільш повно поєднати такі важливі принципи процесу професійного навчання як науковість, доступність, наочність, зв'язок теорії з практикою, що забезпечить їх навчання на рівні сучасних вимог з використанням новітньої техніки та технологій. Демонстраційний експеримент також може бути наочним відображенням експериментального методу наукового дослідження. Потрібно так ставити експерименти в натурі, щоб вони були не просто демонстрацією (показом), а містили елементи наукового дослідження. Тому демонстраційний експеримент необхідно обов'язково пов'язувати з вирішенням конкретних практичних завдань у галузі сільськогосподарського виробництва.

Для кращої ефективності підготовки майбутніх викладачів практичного навчання у вишах потрібно обов'язково пов'язувати екскурсії на сучасні виробництва та демонстраційні полігони з отриманими на заняттях теоретичними знаннями. Демонстраційні експерименти потрібно також використовувати для показу студентам сучасних та перспективних наукових досягнень у галузі АПК.

На фото 1 показано польовий демонстраційний експеримент з дослідженням урожайності сортів різних польових культур.

Фото 1. Польовий демонстраційний експеримент з вивчення урожайності різних сортів польових культур

В умовах сьогодення, при високих цінах на енергонасичені трактори та сільськогосподарську техніку, в умовах підготовки майбутніх педагогів практичного навчання зростає також роль демонстраційних експериментів при випробуванні вказаної техніки. Починаючи з 2013 року, студенти старших курсів здійснюють екскурсії до кращих вітчизняних та сільськогосподарських підприємств з іноземними інвестиціями, де на виробничих полігонах проходять випробування нові марки тракторів вітчизняних та зарубіжних виробників, нові сорти польових культур, промислові технології виробництва продуктів рослинництва та тваринництва та ін. Студенти високо оцінюють проведені заходи і відзначають, що вони є досить ефективними і суттєво доповнюють набуті знання, отримані ними в навчальних аудиторіях.

Висновки і перспективи подальших досліджень Підсумовуючи вищесказане, вважаємо, що деякі теоретичні положення і висновки, наведені в публікації, можуть доповнювати окремі елементи наукової концепції інноваційної професійної освіти, а використання демонстраційних полігонів у процесі підготовки майбутніх викладачів практичного навчання збагатить теорію і методику вказаного напрямку їх підготовки з метою досягнення необхідної якості професійно-освітнього результату.

Перспективи подальших досліджень убачаємо у більш глибокому теоретичному обґрунтуванні застосування демонстраційних полігонів у процесі підготовки майбутніх педагогів практичного навчання як важливої складової інноваційної технології їхньої фахової підготовки.

У цілому ж використання демонстраційних експериментів дає також змогу вдало поєднати їх зі словесними методами навчання і поліпшити якість підготовки майбутніх спеціалістів.

Список використаних джерел та літератури

1. Бичева И. Б. О готовности преподавателей к инновационным преобразованиям в учебно-профессиональной деятельности / И. Б. Бичева, А. Г. Китов // Интернет-журнал «Науковедение». 2014. – № 6 (25). С. 45. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://naukovedenie.ru/PDF/45PVN614.pdf>. – Дата обращения: 26.10.2015.
2. Коваленко О. Е. Методика професійного навчання : підручн. для студ. вищ. навч. закл. / О. Е. Коваленко; Нар. укр. акад. – Х. : Вид-во НУА, 2005. –324 с.
3. Доспехов Б. А. Методика полевого опыта (с основами статистической обработки результатов исследования) / Б. А. Доспехов. – М. : Агропромиздат, 1985. – С. 147–148.
4. Логінов М. І. Використання демонстраційного полігону сільськогосподарських культур для підготовки студентів у системі професійної освіти / М. І. Логінов, М. С. Гареза // Проблеми, методи й наукові технології сучасної біологічної науки та методики її викладання : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. 25–26 жовт. 2012 р. – Глухів : РВВ Глухівського НПУ ім. О.Довженка, 2012. – С. 58–63.
5. Маринченко Є. О. Інноваційні педагогічні технології в процесі підготовки майбутніх інженерів-викладачів / Є. О. Маринченко, Г. В. Ігнатенко // Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка : зб. наукових праць «Педагогічні науки», Вип. 2 (34). – 2017. – С. 40–47.
6. Росновський М. Г. Роль та значення демонстраційних експериментів у підготовці майбутніх інженерів-педагогів / М. Г. Росновський, М. І. Логінов // Проблеми підготовки сучасного вчителя : збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини [ред.кол. : Побірченко Н. С. (гол. ред.) та ін.]. – Умань, ФОРМ Жовтий О. О., 2014. – Випуск 10. – Частина 2. – С. 74–79.

Николай Григорьевич Росновский,
кандидат сельскохозяйственных наук,
доцент кафедры профессионального образования
и технологий сельскохозяйственного производства
Глуховского национального педагогического
университета имени Александра Довженко,
e-mail: nicolairos52@gmail.com

ДЕМОНСТРАЦИОННЫЕ ПОЛИГОНЫ КАК ВАЖНАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ В ИННОВАЦИОННОЙ ПОДГОТОВКЕ БУДУЩЕГО ПРЕПОДАВАТЕЛЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ

В статье рассматриваются теоретические и практические аспекты использования демонстрационных полигонов в процессе подготовки будущих преподавателей практического обучения специальности «Профессиональное образование. Технология производства и переработка продуктов сельского хозяйства». Подчеркивается, что использование в учебном процессе демонстрационных полигонов является важной составляющей инновационной подготовки указанных специалистов, что дает возможность удачно сочетать практические и словесные методы обучения.

Ключевые слова: подготовка будущих преподавателей практического обучения, демонстрационные полигоны, инновационные технологии обучения.

Mykola Rosnovsky,
Candidate of Agricultural Sciences,
Assistant Professor of the Department
of Professional Education and Technology
of Agricultural Production of Oleksandr Dovzhenko
Hlukhiv National Pedagogical University,
e-mail: nicolairos52@gmail.com

DEMONSTRATION POLYGONS AS AN IMPORTANT COMPONENT IN THE INNOVATIVE TRAINING OF THE FUTURE PROFESSIONAL TRAINING TEACHER

The article discusses the theoretical and practical aspects of using demonstration polygons in the process of preparing future teachers of practical training in the specialty «Professional Education. Technology of production and processing of agricultural products».

It is emphasized that the use of demonstration polygons in the educational process is an important component of the innovative training of these specialists, and it enables to combine the practical and verbal teaching methods successfully.

Relevance of research. *In the article it is emphasized that in modern conditions in preparation of future teachers of practical training the problems of development and introduction into the educational process of innovative pedagogical technologies as one of the most important directions of training of the mentioned specialists are actual.*

The aim of the study. *The purpose of the study was to substantiate the feasibility of using demonstration polygons in the theoretical and practical training of future faculty of practical training as one of the effective factors for improving their professional competence, which will reflect the innovation of their professional training.*

Research methods. *Analysis of scientific and pedagogical literature on the topic of research, systematization and synthesis of analyzed theoretical sources and advanced pedagogical experience on the problems of innovative training of future teachers of practical training, questioning of participants in the educational process.*

Main results. *The proposed article outlines the main scientific and pedagogical conditions, the implementation of which, according to the author, should ensure the successful use of demonstration experiments (polygons) in the innovative training of future teachers of practical training in the specialty «Vocational education. Technology of production of agricultural products».*

Conclusions. *The author believes that some theoretical positions and conclusions presented in the publication can supplement the scientific concept of innovative vocational education, and the use of demonstration polygons in the process of preparing future teachers of practical training will enrich the theory and methodology of the indicated direction of their training in order to achieve the necessary quality of vocational education.*

The prospects for further research are seen in a deeper theoretical justification of the use of demonstration polygons in the preparation of future teachers of practical training as an important component of the innovative technology of their professional training.

Keywords. *Preparation of future teachers of practical training, demonstration polygons, innovative training technologies*

References

1. Bicheva I. B. O gotovnosti prepodavatelej k innovacionnym preobrazovaniyam v uchebno-professional'noj deyatel'nosti / I. B. Bicheva, A. G. Kitov // Internet-zhurnal «Naukovedenie». 2014. – № 6 (25). S. 45. [Elektronnij resurs]. Rezhim dostupu: <http://naukovedenie.ru/PDF/45PVN614.pdf>. – Data obrashcheniya: 26.10.2015.
2. Kovalenko O. E. Metodika profesijnogo navchannya : pidruchn. dlya stud. vishch. navch. zakl. / O. E. Kovalenko; Nar. ukr. akad. – H. : Vid-vo NUA, 2005. –324 s.
3. Dospikhov B. A. Metodika polevogo opyta (s osnovami statisticheskoy obrabotki rezul'tatov issledovaniya) / B. A. Dospikhov. – M. : Agropromizdat, 1985. – S. 147–148.
4. Loginov M. I. Viktoristannya demonstracijnogo poligonu sil's'kogospodars'kih kul'tur dlya pidgotovki studentiv u sistemi profesijnoi osviti / M. I. Loginov, M. S. Gareza // Problemi, metodi j naukovih tekhnologii suchasnoi biologichnoi nauki ta metodiki ii vikladannya : materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf. 25–26 zhovt. 2012 r. – Gluhiv : RVV Gluhivs'kogo NPU im. O.Dovzhenka, 2012. – S. 58–63.
5. Marinchenko Є. O. Innovacijni pedagogichni tekhnologii v procesi pidgotovki majbutnih inzheneriv-vikladachiv / Є. O. Marinchenko, G. V. Ignatenko // Visnik Gluhivs'kogo nacional'nogo pedagogichnogo universitetu imeni Oleksandra Dovzhenka : zb. naukovih prac' «Pedagogichni nauki», Vip. 2 (34). – 2017. – S. 40–47.
6. Rosnovs'kij M. G. Rol' ta zachennya demonstracijnih eksperimentiv u pidgotovci majbutnih inzheneriv-pedagogiv / M. G. Rosnovs'kij, M. I. Loginov // Problemi pidgotovki suchasnogo vchitylya : zbirnik naukovih prac' Umans'kogo derzhavnogo pedagogichnogo universitetu imeni Pavla Tichini [red.kol. : Pobirchenko N. S. (gol. red.) ta in.]. – Uman', FOP ZHovtij O. O., 2014. – Vipusk 10. – CHastina 2. – S. 74–79.

Отримано редакцією 30.01.2018 р.